

ZPRAVODAJ NÁRODNÍHO BRATRSKÉHO SPOLEČENSTVÍ SFŘ

LEDEN 2020

Mimořádné číslo

ke 40. výročí schválení řehole SFŘ

Vážené sestry a bratři,

Oslavili jsme 40. výročí našeho řádu - 40 let samostatnosti. S vděčností všichni vzpomínáme a děkujeme svatému otci Pavlu VI., který nám apoštolským listem *Seraphicus patriarcha* 24. 6. 1978 tuto novou Řeholi předal. Naše Národní bratrské společenství, které se obnovovalo před 30 lety v nových podmínkách, (po kanonizaci svaté Anežky) již plně navázalo na tuto Řeholi. A výročí jsme oslavili jednak při společné tradiční pouti SFŘ na Svatý Hostýn, jednak v jednotlivých Místních bratrských společenstvích obnovou profese, kterou nám každému připomíná i Pamětní list k této příležitosti vydaný.

Téměř na závěr tohoto jubilea proběhly 24. 3. 2019 v Římě na koleji Seraficum oslavy 40. výročí řehole slavnostní mší svatou, které předsedal Jeho Eminence kardinál João Bráz de Aviz - prefekt Kongregace pro institut zasvěceného života a společnosti apoštolského života, koncebrovali naši generální duchovní asistenti a velké množství kněží prvního řádu a TOR. Po mši svaté se uskutečnilo setkání, kterého se zúčastnil generální ministr SFŘ Tibor Kauser, bývalá generální ministryně Encarnación del Pozo, předsednictvo CIOFS a zástupci terciářů z celého světa. Za naše Národní bratrské společenství národní ministr František Reichel a zástupkyně v Mezinárodní radě SFŘ Markéta Kubešová.

Čtyři skvělé a velice aktuální přednášky na tomto setkání přednesli:

- P. Raniero Cantalamessa, OFMCap. „*Sekulární františkánský řád, živá paměť raného františkánského kázání*“ byla zaměřena na téma pokání, protože Sekulární františkánský řád se zrodil právě z tohoto Františkova kázání.
- Benedetto Lino, „*Pavlova Řehole řádu františkánských kajicníků*“ shrnula historickou cestu, která vedla k nové Řeholi světského františkánského řádu.
- Encarnación del Pozo, „*Praktikování Pavlovy Řehole a aktuální výzvy*“ popsala přijetí Řehole, její strukturu a na základě svých zkušeností jako bývalé generální ministryně SFŘ přidává doporučení a výzvu pro budoucnost.
- Michèle Altmeyerová, „*Duchovní charakteristiky nové Řehole*“ představila františkánskou spiritualitu jako spiritualitu lásky.

Chtěli jsme, aby tyto podněty nezapadly a tak vám předáváme zvláštní číslo našeho Zpravodaje. Prosím, věnujte jim náležitou pozornost na vašich setkáních v Místních bratrských společenstvích.

Pokoj a dobro!

František Reichel, národní ministr

P. Raniero Cantalamessa, OFM Cap

SEKULÁRNÍ FRANTIŠKÁNSKÝ ŘÁD ŽIVÁ PAMĚŤ RANÉHO FRANTIŠKÁNSKÉHO KÁZÁNÍ

VÝROČÍ SCHVÁLENÍ PAVLOVY ŘEHOLE SFŘ

Řím, Seraphicum, 24.3. 2019

«Františku, jdi a obnov můj dům!»

Abychom pochopili proroka v Bibli, musíme znát příběh jeho povolání. Musíme se pokaždé vrátit k okamžiku, kdy se proroka zmocnila Boží moc, kdy mu Bůh řekl: "Jdi k těmto lidem a řekni jim...". František také měl své povolání, své "Jdi!" a to když mu z kříže u Sv. Damiána hlas řekl (nevíme, zda to byl skutečný, nebo pouze vnitřní hlas) : „Jdi, Františku a oprav můj dům, který, jak vidíš, se rozpadá!"

Abychom našli počátky Františkova prvotního obrácení, musíme se nejprve podívat, co řekl církvi poté, co ho Kristus požádal; musíme prozkoumat, jak pochopil a uskutečnil své "poslání". Aby se nám to podařilo, musíme se držet několika ukazatelů. Jedním z nich je určitě Františkovo kázání den po jeho obrácení. Podívejme se do Františkánských pramenů na to, čím začal promluvu k lidem poté, co uslyšel: „Františku, jdi!"

Je to překvapivé, ale každý si toho všiml: František téměř vždy hovoří o "konání pokání".

V jeho promluvě toto vyjádření je stejné jako následující věta z Ježíšova kázání:

"Čiňte pokání, přiblížilo se nebeské království!".

František ve své Závěti vzpomíná na počátek svého nového života takto:

"Pán dal mně, bratru Františkovi, abych takto začal dělat pokání:

když jsem ještě vězel v hříších, zdálo se mi nesnesitelně hrozné, měl-li jsem se setkat s malomocnými.

Proto sám Pán mě dovedl mezi ně a prokazoval jsem jim skutky milosrdenství.

A když jsem od nich odcházel, pak to, co se mi zdálo hrozné, proměnilo se mi v radost pro duši i tělo.

Potom jsem už dlouho neváhal a opustil jsem svět. " ¹

Tomáš z Celana uvádí, že od té doby začal František kázat pokání s velkým zápalem a nadšením, vyučuje každého jednoduchostí svých slov a vznešeností svého srdce.²

Kamkoliv přišel, František mluvil, doporučoval, prosil každého, aby činil pokání. Krátce po obrácení se vydal na cestu do marky Anconské, jen on a bratr Egidio. Jakmile František uviděl nějakou skupinku shromážděných lidí, začal plakat a prosit je, aby konali pokání.

Egidio, který dokázal mluvit ještě méně než on, brával stranou ty, kteří Františkovi naslouchali, aby jim řekl:

Dávejte pozor na to, co vám tento člověk říká, protože to, co říká, může znít jednoduše, ale přichází to od Boha! To bylo celé jejich kázání a lidé plakali a obraceli se.³

A každý chtěl vědět, kdo jsou ti dva bratři a protože – jak uvádí životopisec – bylo nepříjemné odpovídat na tolik otázek, oni prostě přiznávali, že jsou kajníci z Assisi.⁴

Za kajníky z Assisi se František a jeho bratři sami považovali. V *Legendě tří druhů* čteme, že František povzbuzoval bratry těmito slovy:

“Jdeme do světa a nabádáme každého, více svým příkladem, než slovy, aby činil pokání za své hříchy a

¹ Testament of St. Francesco [Franciscan Sources], nr. 110

² Franciscan Sources [FS], 358.

³ FS, 1436-1437

⁴ FS, 1508

pamatoval na Boží napomenutí. A nebojte se, že se zdáte malí, opovrženíhodní a hloupí! Pevně a prostě hlásejte pokání a důvěřujte v Pána, který přemohl svět, že jeho Duch mluví skrze vás a ve vás! Napomínejte všechny lidi, aby se k němu obrátili a zachovávali jeho přikázání.”⁵

V Nepotvrzené řeholi (první řehole, která byla potvrzena pouze ústně papežem, ne bulou), to zdůrazňuje ještě vášnivěji: "Lidé všech ras, jazyků a národů a každý, kdo žije a bude žít na zemi, my, menší bratři, neužiteční služebníci, pokorně se modlíme a naléhavě prosíme za vás, abyste vytrvali v pravé víře a v *pokání*, protože jinak nikdo nemůže být spasen."⁶

Nakonec, když sestřička smrt přišla pro sv. Františka, popisuje to takto životopisec a tím shrnuje jeho život :

"Zde, v S. Maria degli Angeli se 4. října 1226 naplnil jeho 40letý život, z něhož 20 let žil v *dokonalém pokání*, tím, že odešel k Pánu Ježíši Kristu."⁷

V Závěti se téma pokání ve Františkově příběhu uzavírá.

Zaměřil jsem se na toto téma pokání, protože Sekulární františkánský řád se zrodil právě z tohoto raného kázání Františka a jeho bratří a tak to bylo uchováno v živé paměti navzdory všem historickým změnám. Původní Řehole SFŘ je Františkův dopis nazvaný "Napomenutí kajícím bratřím a sestřím". Na tomto dopise, kde je vyjádřen Františkův původní duch a vhléd (náhlé poznání), je založen prolog (úvodní proslov) současné Řehole, schválené papežem Pavlem VI v roce 1978.

Co František myslel tím: "Konejte pokání"?

Musíme se ptát sami sebe, co opravdu František míní slovem "pokání"?

V této souvislosti jsme bohužel sklouzli do závažného chybného nepochopení, které redukuje Františkovo poselství na prosté morální napomenutí, na "bití se v hrud", na truchlení a umrtvování, odčinění hříchů, zatímco pravý význam je mnohem širší a vychází z Ježíšova evangelia (radostné zvěsti).

František nás nenutí dělat "více pokání“, ale konat "jedno pokání" (jednotné číslo) a to, jak můžeme vidět, je zcela něco odlišného.

Abychom lépe pochopili, v čem to je, musíme vycházet z latinského výrazu, který František používal. Nezapomínejme, že František napsal Chvalozpěv stvoření v italštině a z toho důvodu je považován za jednoho z iniciátorů italského jazyka, ale s výjimkou několika případů jeho jazykem byla latina. Modlil se v latině, samozřejmě ne v té klasické, ale přesto v latině. A co tedy skutečně najdeme v latinském textu jeho spisů, že je to přeloženo jako "konání pokání"?

Co najdeme například v Závěti, kde píše: "Pán mne, bratra Františka, povolal, abych začal konat pokání"? Najdeme výraz: "poenitentiam agere"(akt lítosti).

Nyní víme, že František chtěl kázat evangelium bez poznámek, jednoduše a čistě. Jeho prvotní řehole, ústně potvrzená papežem Innocencem III., obsahovala pouze přibližně sto vět z evangelia.

Rád se vyjadřoval slovy samotného Ježíše. A toto slovo – činit pokání – je slovem, se kterým Ježíš začal kázat, to, které na počátku Jeho služby opakoval v každém městě a vesnici, kam přišel. Evangelista Marek říká, že:

*Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium:
„Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“
(Mk 1,15)*

⁵ FS, 1440

⁶ FS, 68

⁷ FS, 1824

Slovo, které je nyní překládáno v latinském textu jako "litovat" ("convertitevi"), používané Maličkým (= chudičkým Františkem = Poverellem) znělo "poenitemini", činite pokání. František neudělal nic víc, než že oživil úžasné poselství Ježíše, Jeho "dobrou zprávu". A proto, abychom lépe pochopili poselství, které František tehdy šířil, musíme začít od tohoto Ježíšova slova.

Před Ježíšem znamenalo slovo obrácení vždy "otočit se zpět" (židovské slovo, *shub*, znamená změnit směr, změnit trasu svých kroků). Naznačovalo to jednání někoho, kdo v určitém okamžiku svého života pochopí, že je "mimo cestu". Potom se zastaví, přehodnotí situaci, rozhodne se vrátit k dodržování zákona a znovu vstoupit do vztahu (smlouvy) s Bohem. To způsobí skutečný "obrat". Obrácení v tomto případě má význam, který je v podstatě mravní a přináší myšlenku něčeho, co je bolestné, aby toho bylo dosaženo: změnit způsob života, přestat dělat to nebo ono.

Toto je obvyklý význam, který proroci, až do Jana Křtitele a včetně Jana Křtitele, dávají slovu "obrácení", ale vysloven Ježíšem se tento význam mění. Ne proto, že by rád měnil význam slov, ale proto, že s Jeho příchodem se vše změnilo.

„Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží.“

V tomto případě obrácení neznámá návrat zpět ke staré smlouvě a dodržování zákona, ale spíše znamená skok vpřed a vstoupení do království, uchopení spasení, které přišlo k lidem nezaslouženě, zdarma a svrchovaně, protože Bůh to tak chtěl.

Obrácení a spása si vyměnili místo. Již není první obrácení a pak spása jako důsledek, ale naopak první je spása a pak obrácení, jako požadavek.

Ne: litujte a Království přijde mezi vás, Mesiáš přijde, jak hlásali dříve proroci, ale: buďte obrácení, protože Království už přišlo, je mezi vámi. Obrátit sami sebe znamená přijmout rozhodnutí, které zachraňuje, „rozhodnutí tady a teď“, jak je to popsáno v podobenstvích o nebeském království. „Litujte a věřte“ znamená dva rozdílné a po sobě následující postoje, ale jde o jedno základní jednání: obrátit se, to znamená věřit! Být proměněni vírou!

Toto všechno vyžaduje opravdové "obrácení", hlubokou proměnu toho, jak si vytváříme náš vztah s Bohem. Vyžaduje to přejít od uvažování o Bohu jako o tom, kdo vyžaduje, kdo nařizuje, kdo mi hrozí, k poznání Boha, který přichází s plností svých darů, aby nám vše daroval. To je obrácení od "zákona" k "milosti"; to je svědectví o nezaslouženém ospravedlnění skrze víru, které bylo tak blízké svatému Pavlu.

Každé náboženství nebo náboženská filozofie říká lidem, co musí dodržovat, aby se sami zachránili, buď asketické praktiky nebo myšlenkové meditace. Začínají vždy povinnostmi. Křesťanství nezačíná vyjmenováním toho, co lidé musí dodržovat, aby se sami zachránili, ale co Bůh v Ježíši učinil, aby nás zachránil. Dokonce i v křesťanství jsou povinnosti a příkázání a je zde jedno, které je považováno "za první a největší ze všech": milovat Boha celou svou silou a svého bližního jako sám sebe. Je to velmi pravdivé, ale příkázání a povinnosti jsou až na druhém místě, nejsou na prvním. Nade vším je plán Božího daru. Křesťanství je náboženství milosti!

Nevím, zda toto měl František na mysli, myslím, že ne. V jeho době nebylo třeba tolik potvrzovat toto uspořádání mezi vírou a činností. Víra byla samozřejmostí, lidé žili v křesťanské společnosti, kde všechno bylo naplněno vírou, navzdory všem těžkostem v praktickém životě. To, co bylo tedy nutné kázat lidem, byly skutečné důsledky víry. Dnes už nežijeme v "křesťanské společnosti", v některých směrech žijeme ve společnosti post-křesťanské. Z tohoto důvodu se musíme vrátit k obnově uspořádání dodržovaného apoštoly.

V apoštolské církvi byl jasný rozdíl mezi Kerygma a Didaché, to znamená mezi hlásáním víry v Krista ve velikonočním tajemství a morálním učením o neřestech, kterým je třeba se vyhnout, a ctnostech, které mají

být pěstovány, zejména nejdůležitější ctnost, kterou je charita (*láska k bližnímu, slitování*).

Stejně tak bylo jasné přesvědčení, zvláště u sv. Pavla, že víra nevykveté v přítomnosti morálního učení, ale v přítomnosti Kerygma, v ohlašování smrti a vzkříšení Krista: "*Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen.*" (Řím 10,9).

V poslušnosti ke kanonickým předpisům té doby a na výslovné doporučení papeže ukazuje František v Řeholi obsahem kázání bratřím "neřesti a ctnosti, bolest a slávu", ale pokud evangelijní smysl slov "čiňte pokání a věřte" nebyl vyjádřen Františkem přímo slovně nebo písemně, byl v jeho srdci. Celá jeho osobnost hlasitě vyjadřovala radostný smysl v objevení skrytého pokladu a drahocenné perly. Neprodává veškerý svůj majetek, aby našel skrytý poklad, protože on už ho našel. Dokonce i pro něj dar předcházela povinnost. František nemusel ohlašovat slovy velikonoční tajemství – kříž a vzkříšení Krista – protože on se osobně stal takovým žijícím obrazem, kázal svým životem.

Dnes jsme my, františkáni, povoláni konat přesně to, co bylo ve Františkovi nepřímě a nevysloveně vyjádřeno, ohlašovat to, co František *zakoušel* a ne pouze to, co zanechal *napsané*.

Chtěl ze všech svých sil pouze jedno: znovu prožívat evangelium a kázat evangelium. Napodobovat ho v tom, po čem toužil celý život, znamená, že se nebudeme omezovat na kázání vždy a především o "neřesti a ctnosti, bolesti a slávy"; znamená to, že se nesmíme omezit na pouhé moralistické kázání, že nesmíme zredukovat křesťanství na etickou doktrínu, ale že musíme hlásat Ježíše Krista a Jeho ukřižování s radostí a nadšením, jako to dělal František.

Apoštolská exhortace papeže Františka "Evangelii gaudium", Radost z evangelia, je celá naplněna tímto františkánským duchem. Začíná slovy: "Radost z evangelia naplňuje srdce a celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem" a kdo ztělesňuje pravdu těchto slov lépe než František z Assisi?

"A Petr říká: Lituji!"

Nyní musíme jít dál. Ve Františkově nářku: "Čiňte pokání" je ještě něco dalšího, co musíme objevit, bereme-li v úvahu druhý text Písma.

Vraťme se zpět k tomu, co se stalo v den Letnic. Ozval se řev prudkého větru, objevily se plameny ohně „a všichni byli naplněni Duchem svatým". Protože Duch svatý je osobní láskou Otce a Syna, potom říci, že každý byl naplněn Svatým Duchem znamená, že každý byl naplněn Boží láskou. Bohem! Pavel také vysvětluje Letnice: "*...Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán.*" (Řím 5,5)

Potom se apoštolové projeví na veřejnosti. Pomazání Duchem je úplně proměnilo v hořící pochodně. Hlásají nadšeně „velká díla Páně" a všichni jim rozumí. Někteří pochybují o jejich duševní kondici. Petr je ujišťuje, že nejsou opilí, ale dělá to rychle, bez dlouhého přesvědčování. Musí říct něco mnohem důležitějšího: "Ježíš Nazaretský! Vy jste Ho ukřižovali, Bůh Ho vzkřísil a učinil Ho Pánem." (Skutky 2,22 a dále)

Když to uslyšeli, měli v srdci výčitky svědomí a říkali Petrovi a ostatním apoštolům: "Bratři, co máme udělat?" A Petr jim řekl: „Lituje a každý z vás ať se nechá pokřtít ve jménu Ježíše Krista na odpuštění vašich hříchů a dostanete dary Ducha svatého." (Skutky 2,37-38)

V latinském textu, jak ho znal František, byl místo slova "litujte" výraz "*poenitentiam agite*", to znamená "čiňte pokání".

Tak jsme objevili dva skvělé zdroje Františkova kázání, ty dva výkřiky, které chtěl, aby znovu zněly v církvi: výkřik, kterým Ježíš začal ohlašovat Království Boží, a výkřik, kterým církev začala kázat v den Letnic.

Slovo použité Petrem je stejné jako Ježíšovo: stejné sloveso, stejný důraz, stejná druhá osoba množného čísla: *metanoete*, ale slovo bylo obohaceno o nový význam, díky tomu, co se mezitím stalo. Odmítnutí Ježíše světem, Jeho smrt a Jeho Vzkříšení. To je důvod, proč tento termín není přeložen jako v prvním případě – obraťte se, ale je přeložen s *lítostí* nebo *změnou své cesty*.

,Zkrátka, nejde jenom o to věřit v evangelium, jde o rozpoznávání a litování hříchů. František často hovoří o "činění pokání za hříchy". To jsou nyní dveře ke vstupu do království Božího a zakoušení nových Letnic: "Litujte, potom dostanete dar Ducha svatého".

Co znamená slavné slovo *metanoia*? Co je opravdová lítost a opravdová kajicnost? Doslovně tato slova znamenají změnu smýšlení, změnu způsobu nazírání a posuzování věcí, mentální revoluci. Nejde jen o opuštění starého způsobu smýšlení nebo světské mentality z minulosti, ale o formování poněkud více duchovního a evangelijního pohledu na vše. Pravá metanoia znamená opustit vlastní pohled na sebe a přijmout to, jak nás a náš život vidí Bůh.

František to pochopil. Vstoupil do srdce Boha a uviděl hříchy tak, jak je vidí Bůh, z hloubi Jeho otcovské, bezpodmínečné lásky. Spatřil to, protože pochopil, co On vykonal v Kristu na kříži. A plakal tak, až kvůli pláči oslepl, nebylo to jen kvůli nemoci. Jeho slzy byly slzami lásky a bolesti stejně jako ty, které Ježíš prolil nad Jeruzalémem.

Ptal jsem se sám sebe: z jakého hříchu by František žádal nás, abychom činili pokání, zvláště v této době, pokud by se k nám vrátil kázat? A Ježíšovo slovo mi dalo odpověď na tuto otázku: "Hleďte nejprve Boží království a všechno ostatní vám bude dáno". Ve skutečnosti, pokud ne slovy, jsme to jednoduše obrátili: hledáme nejprve všechno to ostatní – zdraví, podnikání, rozkoš, zábavu – a pokud nám zbyde čas, možná hodina v neděli, myslíme na Boha, na Ježíše Krista a na věci, které nás přesahují.

Chováme se jako hosté na svatbě v tomto podobenství:

"S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden král vystrojil svatbu svému synu. Poslal služebníky, aby přivedli pozvané na svatbu, ale oni nechtěli jít. Poslal znovu jiné služebníky se slovy: ‚Řekněte pozvaným: Hle, hostinu jsem uchystal, býčci a krmný dobytek je poražen, všechno je připraveno; pojdte na svatbu!‘ Ale oni nedbali a odešli, jeden na své pole, druhý za svým obchodem."
(Mt 22,2-5).

Pro mnohé je Bůh na "druhém" místě, ale Bůh nikdy nesmí být na vedlejší koleji. Je to mnohem horší, než Ho vůbec neznat! Minulý měsíc jsem byl v kapli v poustevně, kde jsem žil několik let spolu s některými sestrami kapucínkami Naší chudé paní Kláry a rozjímal jsem nad evangeliem čtvrté neděle v mezidobí. Tato část evangelia hovoří o obyvatelích Nazareta, kteří odmítali Ježíšovo kázání a vytlačili Ježíše "na okraj hory, na které bylo jejich město postaveno" (Lk 4,29). Vyzdvihl jsem to, že my děláme totéž, když odsouváme Ježíše na okraj našich životů, dáváme ho na druhou kolej, tolik ostatních věcí klademe před Něj.

Tau na čele

Pro Františka pokání znamenalo vstupovat do Božího srdce, sdílení Jeho utrpení, nazírání věcí z tohoto středu, kde všechno, hlavně nevěra a hřích, je viděno v pravém světle. Toto nám nejlépe ukazuje, co to znamená konat pokání pro Františka: jeho neuvěřitelná oddanost k Tau.

Příběh, který předcházal této oddanosti, stojí za zapamatování. U proroka Ezechiela čteme: *I zavolal na mne mocným hlasem: „Blíží se ti, kteří budou trestat město; každý se svou zkázonosnou zbraní v ruce.“ A hle, šest mužů přichází cestou od Horní brány, obrácené k severu, každý se svou ničivou zbraní v ruce. Jeden z nich je oděn lněným šatem a má na bedrech písářský kalamář. Když přišli, postavili se u bronzového oltáře. Tu se přenesla sláva Boha Izraele z cheruba, na němž spočívala, k prahu domu. Hospodin zavolal muže oděného lněným šatem, který měl na bedrech písářský kalamář, a poručil mu: „Projdi středem města,*

středem Jeruzaléma a označ znamením na čele muže, kteří vzdychají a sténají nad všemi ohavnostmi, které se v něm páchají.“ (Ez 9,1-4)

V kázání, se kterým již starší papež Innocenc III. zahájil IV. Lateránský koncil v r. 1215, vyzdvihl tento symbol. Byl by sám rád, jak řekl, tím mužem „oděným lněným šatem a na bedrech písařský kalamář " a osobně projít celou církví a označit znamením Tau na čele lidí, kteří souhlasili, že vstoupí do stavu skutečného obrácení.⁸

Nemohl to učinit osobně kvůli svému stáří (zemřel o tři měsíce později), ale v ten den tam pravděpodobně byl v davu skryt také František z Assisi. Jisté je, že se tato papežova řeč donesla k Františkovým uším a on tuto výzvu přijal za vlastní. Od tohoto dne začal kázat pokání a obrácení ještě intenzivněji než dříve a začal označovat znamením Tau na čele lidí, kteří se s ním setkali. Tau se stalo jeho pečeti. Označoval tímto písmenem své dopisy, kreslil Tau na stěny cel mnichů.

Po Františkově smrti svatý Bonaventura řekl: "Měl z nebe úkol vyzvat lidi k pláči, ke vzlykání ... a označit znamením Tau na čele ty, kteří nařikají a pláčou".⁹

Po Františkově smrti svatý Bonaventura řekl: "Měl z nebe úkol vyzvat lidi k pláči, ke vzlykání ... a označit znamením Tau na čele ty, kteří nařikají a pláčou".⁹

Právě proto byl František označen jako "anděl šesté pečeti":

A hle, jiný anděl držel v ruce pečetidlo živého Boha a označil na čele ty, kteří jsou vyvolení“

(cf. Ap 7,2 f.)

Vím, že symbol Tau je obzvláště drahý sestřám a bratřím Sekulárního františkánského řádu a proto prosím serafínského otce, aby z nebe pokračoval a dával toto znamení na jejich i naše srdce, tak, jako ho kdysi dával na čelo lidem.

P. Raniero Cantalamessa, OFM Cap

Překlad – Miroslava Brigita Čejchanová

⁸ Innocent III, Sermo VI (PL 217, 673-678).

⁹ S. Bonaventura, Legg. magg., 2 (FF, 1022).

PAVLOVA ŘEHOLE ŘÁDU FRANTIŠKÁNSKÝCH KAJÍČNÍKŮ

Shrnutí historické cesty, která vedla k nové řeholi světského františkánského řádu schválené svatým Pavlem VI. 24. června 1978

Svatý František nechtěl úmyslně založit tři řády. V procesu ustavování svých tří řádů se František nechal řídit pouze Duchem Pána a tuto realitu přijal, aby vzkvétala v jeho ruce, bez jakéhokoli předem určeného plánu.¹

Hledal Boha, dychtivý spoléhat se na Něho, aby Mu sloužil a chválil ho.

„A když mi Pán dal bratry, nikdo mi neukazoval, co mám dělat, ale sám Nejvyšší mi zjevil, že mám žít podle svatého evangelia. To jsem několika slovy a jednoduše nechal napsat a pan papež mi to potvrdil.“ (Závěť sv. Františka)

Pán **dal** Františkovi **bratry a sestry**, kteří tvoří celou jeho rodinu (1., 2. a 3. řád), a **odhalil jim, že jejich formou života je evangelium**.

Jeho hlavním zájmem proto bylo **žít evangelium, žít Krista**, netoliko kodifikovat pravidla. Řehole přišla později a byla výsledkem zkušenosti života, který žil.

Svatý František nakonec **dal pouze jednu řeholi všem třem řádům, které se od něho narodily**, nebo spíše **způsob života** k následování, **co nejdokonalejší dodržování evangelia vzhledem k podmínkám jejich života**.²

Tak jako pro první řád zaznamenal František pro své kajícíky způsob života zcela prostoupený evangeliem, jednoduchými slovy: **První dopis věřícím** (poprvé vydán 1215). Tento text, spolu s jeho druhou verzí (**Dopis všem věřícím**, 1221), zůstal dodnes inspirativním textem pro všechny sekulární františkány, bez ohledu na všechny normativní dokumenty, které byly od té doby vypracovány.

Řehole světského františkánského řádu se ve skutečnosti vyvíjela v průběhu času mezi dvěma významnými body:

- Jednoduchá **Exhortace** nebo **Způsob života**, kterou napsal sv. František (1215–1221) a
- **Řehole schválená sv. Pavlem VI.** (Seraphicus Patriarcha, 1978).

Uprostřed jsou další tři řehole:

- *Memoriale Propositi* (1221), obecný rámec pravidel pro všechny kajícíky
- řehole *Supra Montem* (1289) schválená papežem Mikulášem IV.
- řehole *Misericors Dei Filius* (1883) schválená papežem Lvem XIII.

Tyto tři střední „řehole“ jsou v zásadě **poučující a normativní**, zatímco první a poslední mají **duchovní** a hluboce **evangelní** charakter. Odrážejí ducha svatého Františka autentičtěji a byly šťastně včleněny do jediného redigování v Pavlově řeholi *Seraphicus Patriarcha*, spojující dnešní realitu s živým odkazem svatého Františka.

Dne 4. října 1978 nám generální ministři Prvního řádu a Třetího regulovaného řádu sv. Františka dali novou řeholi Sv. Pavla VI. s těmito slovy:

„Máme radost, že vám můžeme sdělit, že Svatý stolec apoštolským dopisem *Seraphicus Patriarcha* ze dne 24. června 1978, *sub anulo piscatoris*, schválil obnovenou řeholi Sekulárního františkánského řádu, která ruší a nahrazuje předchozí řeholi papeže Lva XIII.

Za tento skvělý dar vděčíme **papeži Pavlovi VI.** (který nám ho dal) krátce před tím, než opustil tuto zemi.

¹ A.Boni OFM, *Tres ordines hic ordinat*, Ed Porziuncola, 1999, str. 27

² Stejně, str. 157

On vás miloval. Skutečně opakovaně vyjadřoval **lásku ke světskému františkánskému řádu** a oslovil vás nezapomenutelnými slovy, jako tomu bylo v červnu 1968 a 1971, při příležitosti 750. výročí „*Memoriale propositi*“ ...

Dlouhý a pracný proces aktualizace legislativy sekulárního františkánského řádu začal 7. března 1966, kdy Svatá kongregace pro náboženství udělila svolení.

Tato práce měla zásadní význam při hledání cest Ducha a byla velmi účinná při vnímání přítomnosti a vitality františkánského charismatu v Božím lidu v dnešní době.

Církev vám ji svěřuje jako **životní normu**.

Vaše primární pozornost by měla být zaměřena na evangelní obsah s františkánským poselstvím, které přináší, a vedením, které vám nabízí **žít podle svatého evangelia**.

Jedním ze základních kamenů této požadované obnovy je **návrat ke kořenům, k duchovní zkušenosti Františka z Assisi a bratrů a sester kajícníků**, kteří od něj dostali inspiraci a vedení. Tento úkol je podpořen vložením „**Dopisu věřícím**“ jako prologu a opakovanými odkazy na nauku a na příklad svatého Františka.

Dalším významným bodem je zaměření pozornosti na Ducha ve znamení doby.

S podporou těchto dvou základních kamenů musíte uvádět do praxe pozvání Řehole ke **kreativitě a spolupodpovědnosti**.

My, františkánští ministři, se všemi našimi bratry, máme připravená a otevřená srdce, abychom vám mohli nabídnout veškerou pomoc v následování Pánových cest. “

A svatý papež Pavel VI., 24. června 1978 krátce před svou smrtí, nám toto napsal v dopise o schválení řehole:

„Serafínský patriarcha sv. František z Assisi, když byl naživu a dokonce i po jeho drahocenné smrti, povzbuzoval mnohé v náboženské rodině, kterou založil, aby sloužili Bohu, ale také přitahoval nespočet, laických lidí“, aby vstoupili do jeho komunit a zůstali ve světě, pokud jen mohli. ...

Jsme rádi, že „františkánské charisma“ i dnes stále inspiruje pro dobro církve a lidského společenství...

Doufáme, že forma života tohoto obdivuhodného muže z Assisi získá nový impuls a bude vzkvétat (ze strany sekulárních františkánů), ... schválíme a potvrdíme, s naší apoštolskou autoritou, řeholi Sekulárního františkánského řádu a přidáváme sílu apoštolského schválení. “

Naše nejhlubší vděčnost patří tomuto svatému papeži: **Díky tobě, milovaný Sv. Pavle VI.!**

Pavlova řehole obsahuje tři základní prvky, které posvěcují základní charakteristiky Řádu a jeho povahu, aby bylo možné realizovat jeho poslání:

1. AUTONOMIE, na jejímž základě byl řád založen v době sv. Františka, po pěti stoletích, kdy řád podléhal Prvnímu řádu a TOR.
2. JEDNOTA řádu s uznáním jeho centralizovaného systému, který byl vždy vyžadován sekulárními kajícnicími a nikdy nebyl udělen, kvůli rozdělení, Františkánskému prvnímu řádu.
3. SJEDNOCENÍ ŽIVÉ VZÁJEMNOSTI mezi třemi františkánskými řády.

František si okamžitě uvědomil, že tyto tři řády souvisejí s jeho apoštolským posláním opravit Pánův dům.³

Každý ze tří Řádů je právně autonomní, ale je spojen s ostatními dvěma v těsném společenství životně důležité vzájemnosti, protože sdílejí stejné poslání, stejné charisma, každý ve svých konkrétních životních podmínkách, jak je uvedeno v článku 1 Řehole:

³ A. Boni, *Tres Ordines Hic ordinat*, str. 27

„Mezi duchovními rodinami, které Duch Svatý probudil v církvi, sdružuje františkánská rodina všechny členy Božího lidu – **laiky, řeholníky i kněze** – kteří se cítí povoláni následovat Krista ve stopách sv. Františka z Assisi.

Tito [všichni] chtějí různými způsoby a formami, ale v **živém vzájemném společenství**, zpřítomňovat společné **charisma** serafinského Otce v životě a poslání církve.“

Živé pouto tří Řádů bylo již v roce 1261 potvrzeno papežem Urbanem IV., když jasně vyhlásil tato slova v bule „*Spiritus Domini*“ o vztahu, který spojuje tyto tři rodiny: *Eiusdem corporis membra existentes*: Existujeme jako členové stejného těla!⁴

Mise svěřená třem františkánským řádům (evangelická animace Božího lidu) vyžaduje součinnost bratří prvního řádu, kajčnicků třetího řádu a kontemplativní obětí sester druhého řádu.⁵

Tři františkánské řády jsou autonomní a nezávislé a ačkoli jejich nezávislá existence nezávisí na existenci celku, jejich duchovní vitalita vyžaduje vzájemnou podporu a odmítá iluzi snadné soběstačnosti.⁶

Tyto tři prvky - **autonomie, jednota** s centralizovaným řídicím orgánem a **vzájemné, životodárné společenství** (životně důležitá reciprocita) - byly nově potvrzeny papežem Janem Pavlem II. v projevu, který přednesl na Generální kapitule SFŘ 22. listopadu 2002:

„Církev očekává, že Sekulární františkánský řád bude **jako jediný** sloužit věci Božího království v dnešním světě. Chce, aby byl váš řád vzorem **organické, strukturální a charismatické jednoty** na všech úrovních, aby se prezentoval světu jako „společenství lásky.“

A znovu:

„Reflexe, učiněná na této kapitule - „**Živoucí vzájemné společenství ve františkánské rodině**“ - vás povzbuzuje, abyste se stále více angažovali v podpoře setkávání a porozumění, především v rámci svého Řádu, pak k setkávání s ostatními františkánskými bratry a sestrami, a nakonec, s maximální péčí, jak chtěl svatý František, ve vztahu k hierarchické autoritě církve.“

Velmi pozoruhodným prvkem při přípravě Pavlovy řehole bylo **sjednocené zapojení františkánských terciářů z celého světa a mnoha osvícených bratrů** 1. řádu a TOR, kteří velkoryse a s velkým odhodláním vypracovali návrh nové řehole. Zmíníme pouze několik, kteří rozhodujícím způsobem přispěli k obnovení řehole světského františkánského řádu: Fausta Casolini, Anna Cesari, Lucia Mattei, Vincent McAlon, Augusto Natali, Lidia Pedrolí, Riccardo Ricci, Stefano Ricciardi, Manuela Mattioli, Francesco Crescenti, Mariano Bigi, Nicolàs Dameto, Vincenzo Frezza, Clara d'Esposito, Francesco Vay, Walburga Hack, Paulo Machado, Annetta Duveen, Jan van der Putten, Pomona Pefanis, Abbé Pierre Souche, Waldemar Roebuck, Max Dravet, Annelies Kammenhuber, Fernando de Trazegnies atd. ... **mezi terciáři**.

David Retana OFM, Leon Bedrone OFM, Jaime Zudaire OFM Cap, Antonio Pedrelli OFM Conv., Francesco Provenzano TOR, Ludovico Cava OFM Conv., Lazaro Iriarte OFM Cap., Atanasio Matanić OFM; tehdejší generální ministři: Costantino Koser OFM, Vitale M. Bommarco OFM Conv, Pasquale Rywalski OFM Cap., Rolando Faley TOR; Andrea Boni OFM, Cristoforo Piacitelli OFM atd.... **mezi řeholníky**.

Pavlova řehole je vyzrálým plodem historického a duchovního vývoje několika století, který umožnil světským františkánům znovu získat plné vědomí své původní identity a poslání uvnitř františkánské rodiny a spolu s tím i v církvi a ve světě.

Druhý vatikánský koncil byl tedy rozhodující událostí, která přispěla k jeho radostnému uzavření.

Zásadní roli hrál apoštolský stolec, který od konce 19. století rozhodně přispíval k znovuzrození třetího řádu prostřednictvím řady sedmi po sobě jdoucích papežů, kteří byli všichni světskými františkány: Pius

⁴ Ibidem, str. 147 e segg.

⁵ Ibidem, str. 179

⁶ Ibidem, str. 40

IX, Lev XIII, Pius X , Benedikt XV., Pius XI, Pius XII, Jan XXIII! Období plodných úvah a obnovení vědomí třetího řádu, které vedlo svatého Pavla VI. k znovuzrození Řádu s jeho původní integritou, bylo potvrzeno novou Řeholí.

Ale pojďme popořádku. 18. století a větší část 19. století bylo v Evropě a dalších částech světa charakterizováno potlačováním náboženských řádů. Třetí františkánský řád, úzce spjatý a závislý na 1. řádu a TOR, následoval tento trend a byl také potlačen. **Terciáři**, zatímco zůstali bez vedení bratří, vyhnáných různými vládami, **projevili mimořádnou vitalitu, která vzdorovala izolaci a vedli příkladný život** při provádění náboženských a charitativních děl.

Situace se začala měnit na konci 19. století. **Řeholníci** všech rodin, jakmile se mohli zotavit z obratu potlačení, tvrdě pracovali, **aby postavili třetí řád zpět na nohy**, s cílem přispět k obnově křesťanské struktury ve společnosti (základní role SFŘ). To se dělo za podpory a silného povzbuzování papeže **Pia IX.** (1846–1878), prvního v nepřetržité sérii sedmi sekulárních františkánských papežů. Náš bratr papež řekl: „*Propagujte, propagujte Třetí řád. Nedokážete si představit, kolik dobra dokáže přinést.*“

Od této chvíle Apoštolský stolec převzal zásadní a prorockou roli ve znovuoživení přirozené podstaty, poslání a charismatu Sekulárního františkánského řádu.

Velký **Lev XIII.** následoval Pia IX. Jakmile se stal papežem, nenechal projít žádnou příležitost bez vychvalování a propagace františkánů třetího řádu. Papež neučinil nic jiného, než že opakoval pozvání biskupů k pozvání co největšího počtu věřících ke vstupu do třetího řádu. Úkol, který chtěl papež svěřit Třetímu řádu, byl obrovský: **být základním kamenem velkého křesťanského sociálního projektu.**

Během jeho pontifikátu se ve Francii objevila výjimečná postava sekulárního františkána: **Leon Harmel**, průmyslník z Val-des-Bois, v remešské diecézi. **Kongres studií o sociální činnosti třetího řádu** se konal v jeho zařízení v červenci 1893. Účastníci pocházeli z Francie, Itálie, Holandska, Belgie a Švýcarska. Papež Lev XIII. zaslal blahopřání a ocenil velkorysost, zbožnost, víru a blízké pouto Leona Harmela k Svatému stolci.

Prvním plodem kongresu ve Val-des-Bois bylo zřízení provinčních komisařů pro třetí řád, které řídil národní komisař, zvolený generálním ministrem Menších bratří.

Leon Harmel měl rozhodující vliv na zahájení nové a mimořádně plodné **sezóny kongresů TFŘ** (třetího františkánského řádu), které se ukázaly jako nezbytné pro obnovení a opětovné vymezení povahy a identity SFŘ a pro „jednotné“ povědomí o Řádu .

DOBA KONGRESŮ

Konalo se mnoho kongresů. Uvádíme některé z nich:

Národní francouzský kongres (Paray-le-Monial) a **Meziregionální kongres Horní Itálie** (Novara), oba slavené v září **1894**. Témata: **povaha a účel TFŘ, jeho „moderní společenská činnost“** založená na učení Lva XIII.

Mezinárodní kongres, podporovaný generálními ministry Menších bratří, Menších bratří konventuálů a Kapucínů a Třetího regulovaného řádu sv. Františka, se uskutečnil v Římě od 22. do 26. října 1900. Podle dobových kronik se zúčastnilo **sedmnáct tisíc terciářů!** Témata: **účel třetího řádu, jeho život a prostředky k jeho šíření.** Lev XIII, nyní devadesátiletý, zaslal svůj krátký apoštolský dopis (4. října 1900), ve kterém přivítal „*harmonii duší*“ a připomněl, že „*jednota zákona dává jednotu tělu a výsledkem pozorování bude vitalita těla a účinnost v akci.*“

Další kongresy byly slaveny ve Francii, Itálii, Kanadě (Montreal **1900**) a ve **Španělsku** (Santiago de Compostela, **1909**).

Myšlenka projektu FEDERACE různých bratrských společenství vznikla na kongresu Paray-le-Monial

(Francie) roku 1908.

Projekt Federace začal dvěma základními pozorováními:

1. Všechna bratrská společenství třetího františkánského řádu měla vždy **podstatnou jednotu** charismatu, legislativy, duchovních tradic, hagiografického dědictví, historie.
2. **Pluralita** nebo spíše roztržitost účinného řízení a organizace v rozsahu, v jakém byl Řád nucen následovat přechodné nebo definitivní segmentace, na které byl rozdělen První řád.

Tváří v tvář této situaci a v atmosféře nadšení a vitality vytvořené reformou Lva XIII. se projekt Federace BS jevil jako nezbytný první krok k jednotě SFŘ. Tím, kdo to inspiroval a animoval, byl františkánský kardinál **Vives y Tutó**. Projekt však neproběhl ihned a zahájení konkrétního procesu **interobediencie** trvalo dalších čtyřicet let.

Během pontifikátu Benedikta XV., také františkánského terciáře, se konal v Římě od 15. do 18. září 1921 DRUHÝ SVĚTOVÝ KONGRES - po vydání encykliky *Sacra propediem* (6. ledna 1921), která jako **jediná v moderní historii byla papežem věnována zcela sekulárnímu řádu**. A v kontextu s encyklikou je v následné literatuře SFŘ často uváděna definice františkánského řádu jako řádu *Ordo veri nominis*.

Na konci svatého roku 1950, od 17. do 20. prosince, během pontifikátu **Pia XII** (také františkánského terciáře), se v **Římě** konal **3. mezinárodní kongres laických vedoucích františkánského třetího řádu**.

Dva tisíce účastníků, mezi nimi mnoho řeholníků, pocházelo **z 15 zemí a sedmi jazykových oblastí**.

Kongres se zrodil jako interobediенční událost. Ve skutečnosti byla **Mezinárodní interobediенční rada** funkční od 5. září 1946 a byla schválena **ad experimentum**. Byla ustanovena generálními ministry 1. řádu a TOR a byla tvořena **čtyřmi řeholníky**, kteří zastávali funkci generálních komisařů pro TOF. Byla to embryonální struktura poslušnosti, která se zrodila shora, ale ve skutečnosti dala této události charakter jednoty.

Papežem Piem XII. byly schváleny Generální konstituce z roku 1957. V nich se sjednotilo to, co bylo dříve rozpracováno ve Třetím řádu, od definice povahy a účelu řehole, po duchovně hluboký, široký a přesný program života, k disciplinárním normám, a absolutní novinkou v článku 121 bylo udělení sankce za *případné* zřizování rad na vyšší úrovni než na místní a jejich *případné* rozšiřování na interobediенční úroveň, přičemž se také uvažovalo o možnosti mít národní prezidenty a „generálního prezidenta“. Na základě tohoto článku, ještě před řeholí z roku 1978, to znamenalo možnost zahájit proces jednoty a mezinárodní organizace SFŘ.

Skutečný proces aktualizace řehole z roku 1883 byl oficiálně zahájen v **listopadu 1965** dopisem, který čtyři generální komisaři zaslali čtyřem generálním ministrům prvního řádu a TOR, požadujícím revizi řehole. Posvátná kongregace pro řehole umožnila fakultě zahájit proces obnovy **7. března 1966**. Dne **9. března 1966** poslali Generální komisaři Provinciálům, zemským komisařům, vedoucím a terciářům z celého světa oběžník s žádostí o návrhy na revizi Řehole papeže Lva z roku 1883.

V roce **1967** začaly odpovědi přicházet.

Odpovědi se soustředily na následující základní témata:

- hluboce reformovat řeholi z roku 1883
- evangelium jako pravidlo života ve stopách svatého Františka
- žít v bratrském společenství a zdůrazňovat plnou sekularitu
- ve světě pro svět
- ve službě církvi
- odkaz na Vatikán II: *Lumen Gentium, Gaudium et spes, Apostolicam actuositatem*
- profese jako plod křtu a biřmování
- ve spojení s celou františkánskou rodinou.

Na tuto první žádost odpověděli františkáni z 24 zemí: Francie, Španělsko, Brazílie, Austrálie, Nový Zéland, Holandsko, Německo, Itálie, Peru, Kolumbie, Polsko, Jugoslávie, Japonsko, Filipíny, Belgie, Kanada, Spojené státy, Mexiko, Rhodesie, Anglie, Irsko, Rakousko, Kanada, Mexiko.

Práce na vývoji nové řehole byla skvělým příkladem sjednocené spolupráce všech sekulárních františkánů podporovaných bratry prvního řádu a TOR. Účast byla od začátku vášnivá a vroucí. Přijaté příspěvky byly životně důležité a náročné, vycházely ze skutečných zkušeností bratrů a sester a jejich asistentů a nebyly tedy utvořeny teoreticky od stolu.

Odpovědi ze čtyř františkánských náboženských řádů, které dorazily na generální kurii, byly shromážděny a analyzovány na **interobedienním setkání** v Assisi v **lednu 1968**. Setkání se konalo v Santa Maria degli Angeli, nicméně ... **Nebyl přítomen ani jeden sekulární františkán!** Dvanáct shromážděných františkánských řeholníků (čtyři Generální komisaři a 8 odborníků) zdůraznilo tuto nesrovnalost. Setkání se sice konalo, ale slíbili si, že to bylo naposled, aniž by rozhodně přispěli ti, kterých se to nejvíc týká, sekulární františkáni.

Řád byl více než 500 let podřízen řeholníkům a do značné míry ztratil schopnost samostatně fungovat. Až do padesátých let min. století národní řídicí orgány františkánů třetího řádu byly složeny pouze z františkánských řeholníků. Při pastoračních vizitacích v národních radách třetího řádu byl vizitátor řeholník a ti, u kterých vizitace probíhala, byli také řeholníci! Až do roku 1972 byli bratři, kteří pomáhali terciářům, nazýváni řediteli a komisaři. Teprve v roce 1972 se začali nazývat „duchovními asistenty“.

Zatímco všechny tři Řády (1., 2. a 3.) sdílely stejnou základní františkánskou spiritualitu, každý z nich mohl správně hovořit pouze o své vlastní specifické spiritualitě: o té osobní duchovní zkušenosti a nikoliv o zkušenostech ostatních.

Dvanáct řeholníků souhlasilo s tím, že řehole by měla být sestavena do tří částí:

1. **Povaha a účel** třetího řádu,
2. **Pravidla života** sekulárního františkána
3. Základní body **organizace** řádu.

Za tímto účelem vytvořili **3 podvýbory**, jeden pro každou oblast.

V **červenci 1968** byl terciářům a ředitelům z celého světa zaslán **PRVNÍ NÁVRH ŘEHOLE**, připravený těmito třemi podvýbory.

Tento první návrh nebyl dobře přijat. Reakce byly velmi kritické:

- text byl zcela formulován pouze řeholníky,
- je nezbytné přímé a odpovědné zapojení sekulárních františkánů
- je zapotřebí úplné přeformulování textu, v nichž se jedná:
 - o **sekulární a františkánský charakter** Řádu
 - o **obnovení jeho starobylé a původní jednoty a autonomie**.

Poté bylo rozhodnuto vytvořit pro každou oblast jurisdikce **inter-obedienní SEKRETARIÁT** tvořený čtyřmi generálními komisaři a dvěma sekulárními františkány pro každou obedienci. Naši bratři a sestry byli: **Fausta Casolini, Anna Cesari, Lucia Mattei, Vincent McAloon, Augusto Natali, Lidia Pedrolí, Riccardo Ricci, Stefano Ricciardi**.

Generální komisaři (řeholníci) se poté rozhodli svolat v Assisi **MEZINÁRODNÍ INTER-OBEDIENČNÍ KONGRES** od 27. září do 3. října 1969.

Bylo vytvořeno prezidium Kongresu, které se skládalo z: generálního tajemníka: Fr. David Retana OFM (Mex); předsedy: Jan van der Putten (NL); dvou moderátorů: Pomona Pefanise (CDN) a Abbé Pierra Souchého (F).

Pracovali ve **třech komisích**, jedna pro každou ze tří sekcí předpokládaných v řeholi (povaha řádu, pravidlo života, organizace řádu) a s **pěti jazykovými skupinami**.

Kongres předložil 25 návrhů, jejichž základními body bylo:

- Závazek žít evangelium podle ducha svatého Františka
- Trvalá (denní) konverze
- Život v bratrském společenství (fraternitách)
- Plná sekularita
- Ve společenství vitální reciprocity s celou františkánskou rodinou
- Jeden řád, jedna struktura s vlastním řízením
- Ve společenství s rodinou, ale ne v hierarchické závislosti
- V souladu s normami církve

S využitím těchto základních principů (které zůstanou základními kameny konečné redakce) byla zřízena **nová mezinárodní komise**, včetně **PRAESIDIA** kongresu a **pěti předsedů jazykových skupin**⁷, aby spolupracovali se **čtyřmi generálními komisaři** při přípravě nového textu. Kongres také formuloval žádost o vytvoření **MEZINÁRODNÍ INTEROBEDIENČNÍ RADY** Řádu.

Věci však šly velmi pomalu a **Mezinárodní komise** byla znovu vytvořena v **červenci 1972**. **Fr. Leon Bedrune OFM (F)** nahradil Fr. Davida Retanu jako generální tajemník, a na žádost generálních asistentů (název se právě změnil z komisařů na asistenty) Manuela Mattioli (Venezuelanka s italským původem, prezidentka Mezinárodního Diskretoria Třetího řádu - františkánů vzešlých z kapucínské řehole v r. 1969) se stala součástí **Prezidia** a **Mezinárodní komise**.

4. října 1973 čtyři generální ministři prvního řádu a TOR zřídili **MEZINÁRODNÍ RADU TŘETÍHO FRANTIŠKÁNSKÉHO ŘÁDU (CITOF)** s prezidentkou **Manuelou Mattioli** a čtyřmi místopředsedy, každý pro jednotlivý řád.

Presidium navrhlo různá vydání až konečně v **březnu 1974** byl **Mezinárodní komisi** zaslán **ZÁKLADNÍ TEXT** (ve francouzštině).

Komise se nyní skládala ze 17 členů (tři z nich ženy) zastupujících 11 zemí včetně zástupce františkánské mládeže.

Komise, i když ocenila mnoho aspektů nové verze, kritizovala nedostatek odpovídající „konkrétní *sekulární* spiritualitě“.

Na základě připomínek Mezinárodní komise vypracovalo **předsednictvo** nový návrh řehole (**REDAKCE 1975**), který byl 30. dubna **1975** zaslán národním radám řádu po celém světě ke studiu a komentářům.

Odpovědi dorazily a byly četné a také velmi odlišné.

Generální asistenti prozkoumali všechny odpovědi a v **září 1976** se **předsednictvo CITOF** rozhodlo vytvořit „**MÍSTNÍ KOMISI**“ složenou z pěti laiků a dvou řeholníků s úkolem vypracovat nový text řehole.

TEXT MÍSTNÍ KOMISE a **vydání** z roku **1975** byly poté předány skupině čtyř odborníků (Ludovico Cava OFM Conv., Lazaro Iriarte OFM Cap., Atanasio Matanić OFM, Francesco Provenzano TOR) za účelem přezkoumání textů z hlediska kanonického práva, historie, teologie a františkánské spirituality.

Stručně řečeno, komentáře odborníků byly:

TEXT MÍSTNÍ KOMISE: příliš řeholní a ne příliš sekulární; administrativní; nevyvážený v roli ministra; dobré rozšíření formace a přijetí do Řádu; dobrý právní styl textu.

⁷ Waldemar Roebuck, (USA); Max Travet, (Francie); Annelies Kammenhuber, (Německo); Augusto Natali, (Itálie); Fernando de Trazegnies, (Peru).

1975 REDAKCE: teologicky hlubší a františkánská; respektovaná sekulárnost; dobrá odpověď na druhý vatikánský koncil.

Na základě pokynů odborníků připravili generální asistenti další text: „**TEXT GENERÁLNÍCH ASISTENTŮ.**“

Mezinárodní komise, která se sešla v Římě v dubnu 1977, měla za úkol posoudit poslední dva texty: **text místní komise** a **text generálních asistentů**. Z této práce se zrodila **Finální redakce**.

Mezinárodní komise pověřila své členy žijící v Římě, aby vypracovali text v dobré italštině⁸, který by byl doručen generálním asistentům, aby jej mohli předložit generálním ministrům ke schválení a za účelem odeslání KONGREGACI PRO ŘEHOLNÍ A SEKULÁRNÍ INSTITUTY.

Generální ministři provedli některé drobné úpravy a přidali úvodní kapitolu, **Prolog**, *První dopis svatého Františka věřícím kajcíníkům*. To byl příhodný dodatek, který zdokonalil Řeholi a učinil z ní dokument nejvyšší duchovní hodnoty, který objal život a historii Řádu od jeho počátků po současnost. Nakonec byla vytvořena Řehole, která, i když je v současné době aktualizována, měla také své kořeny viditelně v samém původu SFŘ, pramenící z vlastní spirituality sv. Františka. *Dopis sv. Františka věřícím* umožnil světským františkánům číst, rozumět a žít novou Řeholi ve světle autentické spirituality svatého Františka v jeho duchu evangelního radikalismu.

KONGREGACE navrhla řadu malých, ale významných oprav⁹ a především představila základní článek 3, který nabízí syntézu kontinuity se všemi předchozími Řeholemi a dává Řeholi do přímé odpovědnosti Svatého stolce.

Konečně, **24. června 1978**, jak všichni víme, nám náš milovaný **Sv. Pavel VI. dal novou Řeholi**.

ZÁVĚR

V průběhu staletí měl Františkánský řád světských kajcíníků život složitý stejně jako zbytek rodiny, s přitěžujícími okolnostmi, že po dobu pěti století neměl řád jako takový příležitost vyjádřit se, protože byl podroben Prvnímu řádu a TOR a trpěl následky rozdělení Prvního řádu a jeho neustálého pocitu nadřazenosti vůči laikům.

Od roku 1471, po období velkého vzruchu a počáteční pracovitosti, která trvala dva a půl století, byl řád podroben vedení Prvního řádu a později také Regulovaného třetího řádu, kvůli bulle papeže Sixta IV. *Romani Pontificis Providentia*. Z tohoto důvodu prožil Řád období značné stagnace s mnoha výkyvy a pády. Dluh v uznání jeho autonomie a strukturální jednoty, nezbytné k převzetí a plnému vykonávání jeho role, měl rozhodující význam v neschopnosti rozkvětu Řádu ve své vlastní entitě a významnému přispění k poslání této Rodiny.

Po prvním Pravidlu života, které napsal sv. František pro své kajcíníky (*Dopis věřícím kajcíníkům*, 1215–

⁸ Slovesa byla mimo jiné vložena do tohoto spojovacího (exhortativního) a do množného čísla třetí osoby.

⁹ Čl. 1: obyčejný Serafický otec; čl. 2: organické spojení všech katolických bratrských společenství; čl. 4: číst evangelium podle příkladu svatého Františka; čl. 5 živá a aktivní osoba Kristova, ve svých bratrech a sestrách, v posvátném Písmu, v Církvi a aktivně se účastní liturgie. Necht' je inspirací a zaměřením jejich eucharistického života víra svatého Františka, který řekl: V tomto světě nevidím nic tělesného z Nejvyššího Syna Božího, kromě jeho nejsvětějšího těla a krve; čl. 11: Kristus, který důvěřuje Otci, si vybral spolu se svou Matkou chudobu a skromný život a zároveň pečlivě projevoval láskyplné uznání za vše, co bylo vytvořeno. Stejně tak, pokud jde o časný majetek a jeho použití, necht' sekulární františkáni hledají správného ducha odpoutanosti a spravedlnosti zjednodušením svých vlastních hmotných potřeb. ... Jak říká evangelium, jsou správci dobrých věcí, které přijali a kteří jsou povinni je spravovat pro dobro Božích dětí.

1221), byl představen *Memoriale propositi* (1221–1228), obecný rámcový zákon pro všechny kajícíky, který nebyl schválen v konkrétní podobě Svatým stolicem, jelikož obsahoval řeholi již kodifikovanou Gratiánským výnosem z roku 1140.

Po tomto normativním textu následovala První řehole, konkrétně pro františkánské kajícíky bulou *Supra Montem* papeže Mikuláše IV. v roce 1289.

V r. 1883, ačkoli *Supra Montem* nebyla zrušena, vstoupila v platnost Druhá řehole schválená Lvem XIII. bulou *Misericors Dei Filius*.

Na konci 19. století, po skončení útlaku náboženských řádů a po prozatímním zásahu Svatého stolce a některých osvícených světských františkánů a františkánů - řeholníků, začalo plodné období reflexe a opětovného probuzení sekulárních františkánů, které připravilo půdu pro revizi předchozích řeholí ve světle učení Druhého vatikánského koncilu a původní jednoduché spirituality.

Proces vypracování Pavlovy řehole trval 12 let a sekulární františkáni z celého světa a mnoho osvícených františkánských řeholníků přispělo jednotným a konstruktivním způsobem k vypracování tohoto skvělého a inspirativního dokumentu. Svatý stolec přispěl k dosažení tohoto cíle zvláštním způsobem a svatý papež Pavel VI. jej daroval jako vzácný dar Sekulárnímu františkánskému řádu a celé františkánské rodině. V této Řeholi, kromě mimořádně evangelního a františkánského obsahu, vynikají čtyři nesmírně důležité prvky: jednota Řádu, centralizovaná forma jeho vedení, autonomie a potvrzení životně důležitého vzájemného společenství, které musí existovat mezi třemi františkánskými řády.

Nyní je pro nás, Sekulární františkány, důležité, abychom se s pomocí nové řehole znovu plně domáhali smyslu naší existence a specifického povolání věrně sloužit původnímu plánu zaměřenému na obnovu církve, který má být uskutečněn ve všech svých komponentech, podle Božího plánu, který byl svěřen Františkovi. Po dlouhou dobu byly pouze první a druhý řád zatíženy tímto úkolem, postrádaly stabilitu, kterou měla poskytnout třetí „noha“, stabilitu dospělého a zralého SFŘ, schopného vykonávat svou část mise. Provaz pouze s jedním nebo dvěma prameny nebyl vždy schopen nést váhu, kterou musel držet. „*Funiculus triplex difficile rumpitur*“ (Qo 4, 12). Písmo nám připomíná: Je obtížné roztrhnout lano ze tří pramenů! Musíme proto při opětovném prohlašování naší jednoty a autonomie přispívat k obnovení síly tohoto trojičného františkánského „lana“, aby mohlo plně hrát svou roli v církvi.¹⁰

Sekulární františkáni jsou drtivou většinou františkánů; žijí ponořeni do věcí světa a bez jejich přispění není možné obrátit a obnovit svět ke Kristu, v jeho nejintimnějších a životně důležitých cestách.

Laici a sekulární bratři a sestry jsou proto nezbytní.

Z tohoto důvodu musí první, druhý a třetí řád sv. Františka znovuobjevit význam společné mise, každý z nich v koordinaci s ostatními dvěma františkánskými řády. Je to zásadní poslání v Božím plánu pro františkány.

Benedetto Lino, OFS

¹⁰ A. Boni, *Tres Ordines Hic Ordinatus*, str. 169-180

BIBLIOGRAFIE (k přednášce Benedetto Lina)

1. **Robert M. Stuart**, „*De illis qui faciunt paenitentiam*“. Řehole světského františkánského řádu: Zákla-
dy, vývoj, interpretace. Istituto storico dei Cappuccini, 1991
2. **Gabriele Andreozzi**, Storia delle Regole e delle Costituzioni Generali dell'Ordine Franciscano Secolare.
(Příběh řehole a generálních konstitucí františkánského řádu) Ed. Guerra - Perugia, 1988
3. **Mariano Bigi**, L'Universale salute. Profilo storico dell'Ordine Franciscano Secolare. Testi e studi di
formazione ad uso interno OFS-GiFra (Světové pozdravení. Historický profil světského františkánského
řádu. Texty a formační studie pro interní použití OFS-YouFra), 1990
4. **Andrea Boni**, *Tres Ordines hic ordinat*, Ed. Porziuncola, Collectio Assiensis 26, 1999
5. **Andrea Boni**, *La Novitas Franciscana nel suo essere e nel suo divenire* (Novitas Franciscana ve svém
bytí a ve svém růstu). Spicilegium Pontificii Athenaei Antoniani, n. 33, Roma 1998
6. **Jaime Zudaire**, *Con Francesco alla sequela di Cristo. Introduzione alla Spiritualità e all'organizzazione
dell'ordine Franciscano Secolare. Testi e studi di formazione ad uso interno OFS-GiFra (S Františkem
následujícím Krista. Úvod do spirituality a organizace sekulárního františkánského řádu. Texty a for-
mační studie pro interní použití OFS-YouFra)*, 1996

Překlad : Markéta Terezie Kubešová

PRAKTIKOVÁNÍ PAVLOVY ŘEHOLE AKTUÁLNÍ VÝZVY

1. Přijetí řehole
2. Struktura řehole
 - 2.1. Prolog
 - 2.2. Sekulární františkánský řád: podstata
 - 2.3. Způsob života
 - 2.4. Život v bratrském společenství: Organizace
3. Doporučení
4. Výzva

1. Přijetí řehole

Řehole byla schválena 24. 6. 1978 a je posledním nebo jedním z posledních dokumentů schválených milo-
vaným svatým Pavlem VI.

Když nám papež Řeholi doručil, vyjádřil naději a důvěru v to, že tato Řehole bude účinným nástrojem pro
rozpoznávání přítomnosti a vitality františkánského charismatu díky významnému přispění světských fran-
tiškánů:

*„Jsm rádi, že i dnes je „ františkánské charisma “ stále silou pro dobro církve a lidského společenství ...
Chováme naději, že způsob života kázaný tímto obdivuhodným mužem z Assisi získá nový impuls a bude
vzkvétat, ... schvalujeme a potvrzujeme naši apoštolskou autoritou Řeholi Sekulárního františkánského
řádu.“ ...*

Oficiální sdělení o jejím schválení bylo sděleno Kongregací pro náboženské a sekulární instituty dopisem
ze dne 20. září 1978 bratru Vitale Bommarco, generálnímu ministrovi OFM Conv., ve kterém čteme:
*„Formulujeme vroucí sliby tak, aby slavnostní papežské schválení povzbudilo všechny členy sekulárního
františkánského řádu k dodržování nové řehole s velkorysým závazkem...“*

Řehole byla předána dne 4. října 1978 Mezinárodní radě SFŘ v kapli Corpus Christi, kláštera kapucínských chudých sester sv. Kláry v Garbatelle, prostřednictvím P. Pasquale Ryvalského OFM Cap., jménem Konference generálních ministrů Prvního řádu a TOR. Téhož dne Manuela Mattioliová napsala celému řádu:

«... S vyhlášením nové Řehole prožívá obnova sekulárního bratrského společenství silný a rozhodný okamžik ..., je nutné, aby tato post-koncilní aktualizací práce pokračovala, byla viditelná a zakořeněná v celé tváři a duchu sekulárního františkánského řádu, který povstává z obnovené Řehole. Z tohoto důvodu děkujeme generálním ministrům za to, že nás slavnostně odevzdali a vyzýváme všechny bratry a sestry, aby řeholi milovali, četli a především dnes žili, aby s ní mohli „zemřít“ (viz II Celano) »

Řehole byla přivítána s nadšením a velkým očekáváním v celém Řádu a také ve zbytku františkánské rodiny jako pravý dar církve, vzácná syntéza františkánské spirituality a velmi cenný nástroj pro obnovení života celého Řádu.

2. Řehole je rozdělena do čtyř částí:

Prolog: Povzbuzení sv. Františka kajícím bratřím a sestram

Kapitola I: Sekulární františkánský řád (OFS), články 1-3

Kapitola II: Způsob života, články 4-19

Kapitola III: Život v bratrském společenství, články 20–26

Povzbuzení sv. Františka jako prolog k naší řeholi není vybráno náhodou: byla to iniciativa generálních ministrů, když se pokusili napsat text jako prolog a zahrnuli nás do původní spirituality, kterou sv. František sám předal svým kajícím, jak zdůraznili generální ministři v průvodním dopisu řehole:

«Naděje na obnovení závisí na návratu k počátkům a k duchovnímu zážitku Františka z Assisi a kajících bratří a sester, kteří od něj obdrželi inspiraci a vedení. To je důvodem zahrnutí Dopisu věřícím (recensio prior) jako prologu, jakož i neustálým odkazům na učení a příklad sv. Františka ».

Právě ve světle tohoto textu musíme jako svěští františkáni interpretovat a žít novou řeholi. Toto je téma, na kterém bude muset vedení SFŘ důrazně trvat, a to jak v počáteční, tak v pokračující formaci, protože prologu není vždy věnována pozornost, kterou by si zasloužil.

Kapitola I (články 1 až 3) pojednává s velkou jasností a pronikavostí o povaze řádu a jeho místu ve františkánské rodině a v církvi.

1. Definice františkánské rodiny je zvláště důležitá. Poprvé je zde definována a uznána v oficiálním dokumentu církve. Následuje potvrzení životně důležitého vzájemného společenství všech františkánů: laiků, řeholníků a kněží tří řádů. Tato prohlášení mají autoritu magisterského potvrzení, protože Řehole je dokumentem schváleným papežem. V tomto článku definujeme konečně konkrétní povolání, ke kterému jsou povoláni všichni františkáni: následovat Krista ve stopách svatého Františka.

2. Jednota Řádu je potvrzena a jsou definovány konkrétní základní cíle sekulárních františkánů:

- usilovat o dokonalou lásku jako cestu ke svatosti (společný cíl pro všechny křesťany);
- žít evangelium způsobem sv. Františka;
- dodržovat řeholi.

3. Nová Řehole je v dokonalé návaznosti na předchozí řehole a je pod přímou ochranou Svatého stolce.

V dokonalém souladu s duchem autentického křesťanského obrácení, který žil a předával sv. František, vede kapitola II sekulární františkány, aby směřovali své úsilí k dosažení hlubokého obrácení své „bytosti“ v procesu přizpůsobování se Kristu, ve skutečné trinitární perspektivě. Články 4 - 10 ukazují se stoupající náročností program prožívání konformace s Ježíšem Kristem a plné společenství s církví v jednotě a napodobování Panny Marie.

1. Učinit Krista středem našeho života a skrze něho následovat cestu k Otci, v pravdě, k níž nás Duch svatý vede, abychom v hojnosti žili náš život v lůně Trojice. Je to Kristus, který nám plně zjevuje Otce (GK 12).

2. Usilovat o setkání s živou a aktivní osobou Krista především v našich bratrech a sestřích, ve Svatém Písmu, v církvi, v liturgických úkonech a především v tělesné konkrétnosti Jeho nejsvětějšího těla a krve v Eucharistii.

Chci se na chvíli zastavit u toho, co považuji za jednu ze silných stránek našeho křesťanského a františkánského povolání, podle mého názoru a zkušeností, které jsem prožila v letech své služby: být bratry, objevovat křesťanskou a charismatickou hodnotu bratrství par excellence, protože existuje jeden Otec: náš otec Bůh.

František znovu vyjadřuje přesvědčení, že to byl Bůh, kdo ho vedl do života v bratrství:

„A když mi Pán dal bratry, nikdo mi neukazoval, co mám dělat, ale sám Nejvyšší mi zjevil, že mám žít podle svatého evangelia.“ (Závět' 14)

Když František z Assisi objeví svého bratra, oči jeho duše se otevrou, jeho srdce, které bylo utlačováno touhou mít a vlastnit, se rozšíří, cítí se sváděný; teprve poté objevuje, že to, co hledal, už žilo ve středu jeho života, teprve poté si uvědomuje setkání s tím, kterého zbožňoval, aniž by ho znal.

3. Plné sjednocení s Kristem skrze křest, ve společenství s jeho mystickým tělem a s pastýří církve.

4. Uvažovat, jak by myslel a jednal Kristus. Trvalá konverze. Papež František, v exhortaci „Gaudete et exsultate“ (23), nám říká, že obrácení... spočívá ve spojení jedinečného a osobního způsobu smrti a zmrtvýchvstání Pána, umírání a neustálého vzkříšení s Ním. A vždy podporování milostí svátosti smíření.“ Jsme v postní době, příznivém období pro silný závazek ke konverzi. Papež nás zve: „Zkuste to, poslouchejte Boha v modlitbě a rozpoznávejte znamení, která vám nabízí“ ...

5. Hledání kontemplativního spojení s Kristem v neustálé modlitbě. S milostí svátosti Eucharistie a liturgickou modlitbou. Modlitba je vždy okamžikem rozeznání ... „Vždy se ptej Ducha, co od tebe Ježíš očekává v každém okamžiku tvé existence a ve všech rozhodnutích, které musíš učinit, abys rozeznal své poslání“ (GE 23) Opravdu se musíme modlit, abychom poznali, jaké je to slovo.

“Vždy se ptej Ducha, co Ježíš od tebe očekává v každém okamžiku tvého života a v každém rozhodnutí, které musíš učinit, aby bylo možné rozpoznat jeho místo v poslání, které jsi dostal“ (GE 23) Kéž si uvědomíte, co je to slovo, poselství Ježíše, kterým Bůh chce mluvit k světu prostřednictvím tvého života.“ (GE24)

6. Panna Marie je pro nás vzorem ucednictví a spojení s Kristem, matkou a ochránkyní. Napodobovat její sebedarování a modlit se upřímně a soustředěně.

7. Sjednocovat se s vykupitelskou poslušností Ježíše, který vložil svou vůli do Otcových rukou a následovat Krista, svědčit o něm i při světských činnostech.

Články 11–19 pak nastiňují „jednání“, které musí pocházet z „bytí“ v našich osobních, lidských, rodinných, náboženských a sociálních činnostech, zaměřených na mír a respekt ke stvoření a spravedlnosti, v duchu lidského bratrství a univerzálnosti.

11-12. Pokorní správci darů, které dostali ve prospěch Božích dětí. Hledající správného ducha odpoutanosti od dočasných statků zjednodušením svých vlastních hmotných potřeb. Snažící se očistit svá srdce od každé tendence a touhy po vlastnictví a moci. Dávající Bohu zpět to, co od něho dostali a stávající se svobodnými pro milování Boha a svých bratrů a sester.

13-14. Bratrské společenství v akci: všechny Boží děti, všichni jako obraz Krista, všichni bratři, kteří se stávají sobě rovnými, sloužící sobě navzájem k realizaci bratrštějšího a evangelnějšího světa prostřednictvím společné odpovědnosti se všemi lidmi dobré vůle.

15-16. Podpora spravedlnosti a veřejného života svědectvím ve svých životech a ve svých odvážných inici-

ativách. Prožívání spolupráce jako daru i jako podílu na stvoření a služba lidské společnosti.

17. Rodina-manželství-děti: příklad věrnosti, pokoje, úcty k životu. Svědčíce o Kristově lásce ke své církvi.

18. Respekt a péče o všechno stvoření, živé a neživé, které „nese otisk Nejvyššího“. Univerzální bratrství.

19. Pečliví nositelé pokoje, jednoty a bratrského porozumění. Poslové dokonalé radosti, harmonie a naděje za všech okolností. S vírou ve vzkříšení Krista a vykoupení láskou Boží vyrovnaně očekávají sestru Smrt.

Toto je skutečné obrácení, které od nás jako od křesťanů bylo požadováno jako první. Dělejme to, jako to dělal František, abychom byli františkány.

Tato zásadní priorita **bytí** pomocí konání byla znovu silně potvrzena v článku 100.3 Generálních konstitucí, které následovaly Řeholi o 12 let později a jsou jejím nezbytným a obdivuhodným doplňkem:

„Věrnost svému charismatu, františkánskému a sekulárnímu, a svědectví upřímného a otevřeného budování bratrství, jsou jejich hlavní službou církvi, která je společenstvím lásky. V tom by měli být uznáni ve svém „bytí“, z něhož pramení jejich poslání.“

Tyto články kapitoly II Řehole nás tedy vedou k poslání, které musíme vykonávat jako jednotlivci a jako bratrské společenství.

Kapitola III popisuje základní pravidla pro organizaci a řízení řádu a pouto společenství s řeholními bratry pro duchovní a pastorační pomoc ve jménu církve.

Dle svých zkušeností bych ráda zdůraznila, že jsme rychleji rozvíjeli tuto kapitolu ve skutečném životě Řádu, než abychom prohlubovali druhou kapitolu, kde je sledována cesta bytí a jednání, a to by nás mělo znepokojovat.

Z této kapitoly chci připomenout článek, který je třeba zdůraznit při oslavě těchto 40 let naší Řehole. Je to článek 21, v němž čteme, že služba je také otázkou lásky: lásky k povolání, k vlastnímu bratrskému společenství a k bratřím. Ochota sloužit, o které tento článek hovoří, je důsledkem lásky, nikoli výkonu autority. Je to záležitost plurality a velmi zvláštního způsobu úcty. Konstituce, které uplatňují a rozvíjejí Řeholi, to jasně naznačují v článcích 32.2 a 33.

3. DOPORUČENÍ NA ZÁKLADĚ ZKUŠENOSTI TĚCHTO 40 LET ŘEHOLE.

Z poznání skutečnosti, že jsme se mnohokrát více zaměřili na činnost než na bytí, vyvstává potřeba nabádat naše bratry a sestry k náročnějšímu závazku k radikálnímu trvalému obrácení (řeh. 7) - „dělání“ pochází z bytí a není vnímáno jako největší závazek sekulárních františkánů.

Abychom byli křesťany - františkánskými křesťany, je nutné:

- nechme se proměnit Boží milostí, abychom se zcela přizpůsobili Ježíši a svěřili se poslušně a zcela činnosti Ducha, jako to dělal František.
- Učme se žít v bratrském vztahu s našimi bratry a sestrami, se světem skrze Ježíše, prvorozeného z mnoha bratří.
- Učme se modlit z hloubi srdce abychom cítili odezvu ve svém srdci, ve všech situacích a vždy.
- Zavažme se k trvalé radikální přeměně, abychom získali hluboké povědomí o našem skromném bytí (v pokoře).
- Vložme úplnou existenciální důvěru v Boží lásku.
- Vždy hledejme poslední místa.
- Mějme Ducha Páně, zbavme se sebestřednosti, aby se Ježíš dostal do středu nás samých (vyvlastnění: bez čehokoli vlastního).

- Vracejme Bohu nás samé i vše, co jsme od Něho obdrželi, v chvále, díkůvzdání, štědrosti a službě druhým.
- Učme se žít kontemplaci jako hledání spojení s Bohem v hloubi našeho já.
- Berme velmi vážně následující větu: ... řízení *Duchem*, aby dosáhli dokonalosti lásky ve svém vlastním světském stavu ... Dokonalost lásky je společenství s Bohem, je to svatost. Je na nás, abychom *to chtěli* a Duch, který nás naplní, nám umožní dosáhnout cíle. Z mé osobní zkušenosti vím, že pokud nedosáhnu cíle, je to jen proto, že ve mně není dostatek vůle. A to bude možné pouze díky hluboké intimitě s evangeliem.

Přecházení z evangelia do života a opravdovost našeho života porovnáním s evangeliem. Navracení všeho zpět Bohu. Řehole není ničím jiným než nabádání k žití evangelia v jeho nejčistší podobě, jako žil František.

4. Výzva pro budoucnost

Pevně věřím, že na základě zkušeností prvních 40 let musí být budoucnost formace v Řádu orientována na **bytí**. Pouze **činnost** bez **bytí** způsobí, že řád nezraje a postupně ustupuje do jednoduché a unavené rutiny.

Drazí bratři a sestry, pro všechny, kdo složili slib, se Řehole stala klíčem k nalezení správné odpovědi, ovocem zkušenosti sekulárních františkánů, ovlivněním mnohých občanů a křesťanů v každodenním životě. Nyní musíme znovu potvrdit, že je nezbytné v našich životech učinit Řeholi tělem, učinit ji živou v našich bratrských společenstvích, a tak reagovat na potřeby a očekávání církve, která je společenstvím lásky.

Řím, 24. března 2019

Encarnación del Pozo, OFS

(překlad : Markéta Terezie Kubešová, OFS)

DUCHOVNÍ CHARAKTERISTIKY NOVÉ ŘEHOLE SFŘ

Františkánská spiritualita je **SPIRITUALITA LÁSKY**. Všechno pochází od Boha a k Bohu se vrací.

V pouhých 20 minutách můžeme říci málo. Proto stručně vybíráme a předkládáme několik aspektů, mezi nimi následující:

- TRINITÁRNÍ SPIRITUALITA
- SPIRITUALITA PŘIZPŮSOBENÍ SE JEŽÍŠI
- KAJÍCÍ SPIRITUALITA (STÁLÉ KONVERZE)
- SPIRITUALITA DUCHOVNÍHO SPOLEČENSTVÍ (CÍRKEVNÍHO, EUCHARISTICKÉHO, BRATRSKÉHO)
- MISIJNÍ SPIRITUALITA
- KONTEMPLATIVNÍ SPIRITUALITA
- MARIÁNSKÁ SPIRITUALITA

Řehole světského františkánského řádu byla „ověřena církví“. Tímto schválením ji Církev přijímá, **Řehole náleží Církvi** – je to Věc Církeve (*Res Ecclesiae*) a s touto autoritou Církev navrhuje tato (evangelická) slova, která jsou **Duch a Život**.¹

Naše řehole je **duch a život**. „Ona je ve vašich rukou autentickým pokladem, vycházejícím z **ducha Druhého vatikánského koncilu** a reagujícím na to, co **od vás Církev očekává** (tak nás třikrát oslovil papež Jan Pavel II. 22. listopadu 2002, „*církev od vás očekává ...*“). Milujte, studujte a žijte svou „řeholi“, protože její hodnoty jsou **mimořádně evangelické**“.²

V Řeholi nejsou stanovená žádná zvláštní pravidla, ale jak nám připomínají naše Generální Konstituce, které jsou nezbytným doplňkem Řehole: „*Spiritualita sekulárního františkána není ani tak detailním programem, který má být uveden do praxe, jako spíše programem života soustředěného na osobu Kristovu a na jeho následování*“ (GK 9.1).

Jsme pozváni, abychom „*poslouchali, co Duch říká církvi*“ a dělali to, co církev očekává od SFŘ, ve svobodě Božích dětí, věnujíc pozornost přítomnosti Ducha svatého ve **znamení doby** (viz čl. 3).

Oslava 40. výročí **daru** Řehole je aktem víry, naděje, lásky, **aktem, který „hledí do budoucnosti: Duc in altum!“ (viz znovu list papeže Jana Pavla II. k CIOFS dne 22. listopadu 2002).**

Jaký je zdroj naší Řehole?

Připomínky k naší řeholi vždy odkazují na evangelium³, na sv. Pavla, na spisy svatého Františka, na projevy papeže k terciářům⁴, na koncil: Lumen gentium, Gaudium et Spes, vyhlášku o apoštolátu laiků atd. ... Tyto připomínky nejsou náhodné, říkají nám, jak moc je naše řehole obdivuhodnou syntézou toho, co Duch dnes říká církvi. Ano, naše řehole je Duch a Život. Název „nová Řehole“ je správný, naše řehole je nová, tak jako je nové ovoce koncilu, kterým je „*nová evangelizace novými letnicemi*“⁵. Je úžasné zjišťovat, jak téměř slovo od slova naše řehole odráží koncil.

¹ Fr. Felice Cangelosi OFMCap, OFS Profession : gift and commitment

² John Paul II na CIOFS 27 09 1982 a 22 11 2002

³ v Řeholi se objevuje čtrnáctkrát slovo Evangelium, Slovo nebo Písmo

⁴ Pius XII v „pamětním“ projevu 1. července 1956, St. Paul VI 19. května 1971

⁵ „Nová evangelizace začala právě koncilem, který Blahoslavený Jan XXIII. viděl jako nové Letnice“ Benedikt XVI. biskupům Konventu podporovaným Kongregací pro biskupy 20. 09. 2012

Není čas například ukázat, jak moc najdete tuto velkou vizi koncilu v Řeholi: kontemplotovat v **tajemství Božím tajemství církve**, Kristovy nevěsty, Těla Kristova, božního lidu, **společenství církve**, která je svou povahou církví misijní.⁶ Nebo například **Sociální učení církve**, na které odkazují čl. 10 – 19.

Charismatická dimenze naší řehole se projevuje hned v prvním článku.

Byli jsme **povoláni** Bohem, Nejsvětější Trojicí, nepochopitelným tajemstvím lásky, Otcem, Synem, Duchem svatým. Nevybrali jsme si sami, naše je odpověď na Boží volání, které chce, abychom se stali jeho blízkými spolupracovníky. Naše řehole je zcela proniknuta tímto „**primátem milosti**“.

Byli jsme „**probuzení Duchem svatým v Církvi, povolání Otcem** („Nikdo ke mně nemůže přijít, pokud ho Otec nepřítáhne“ Jan 14, 17) *k následování Krista, ve stopách svatého Františka a k vzájemnému živému společenství ve františkánské rodině, abychom svědčili o charismatu svatého Františka v životě a poslání církve, (článek 1) ať „vedení Duchem žijí evangelium podle františkánské spirituality ve svých světských podmínkách.*“ Toto povolání se uskutečňuje jako odpověď lásky na Boží lásku, a to znamená: „vedení Duchem Svatým se svou **Profesí** zavazují žít evangelium způsobem sv. Františka ve svém světském stavu podle **Řehole** schválené církví“ (čl. 2).

Řehole umožňuje každému, kdo chce, ji studovat, milovat a žít, dosáhnout *dokonalé lásky*, té svatosti⁷, ke které nás Duch svatý volá: „*ale buďte svatí také ve svých činech, jako je Svatý Ten, který vás povolal*“ (1P 1,15).

Navrhovaná cesta je cesta křesťana, každého křesťana, ale má být uskutečněna s intenzivním a radikálním svědectvím svatého Františka. **Skládáme profesi** jako odpověď na lásku.

Jednou z vlastností naší obnovené řehole je **jednoduchost** spojená s hlubokou teologií a spiritualitou: je to **jednoduchost evangelia**.

TRINITÁRNÍ SPIRITUALITA

Naše řehole je zcela obsažena v modlitbě Františka. Začíná jeho slovy, v Prologu, se silným vyznáním víry v **Boha jediného a trojjediného, Otce, Syna a Ducha svatého**: „*Ach, jak slavné je mít velkého a svatého Otce v nebi (...), mít tak krásného a obdivuhodného Manžela, Svatého Ducha, (...) mít takového Bratra a takového Syna: našeho Pána Ježíše Krista*“,

a končí závěrečným požehnáním a potvrzením **Božího požehnání pro nás kajícíky**. Víra Františka nás ujišťuje, že „*kdokoli to bude zachovávat, ať je v nebi naplněn požehnáním nejvyššího Otce a na zemi ať je naplněn požehnáním jeho milovaného Syna spolu s nejsvětějším Duchem Utěшитelem.*“

Celá řehole je prostoupena tímto konkrétním Trinitárním životem, který žil sv. František, když hovoří o Bohu, vyzývá ho a vždy ho hlásá jako "*Pána Všemohoucího Boha v Trojici a v jednotě Otce i Syna i Ducha svatého, stvořitele všech věcí*" (Rnb21, 2)⁸ například v článku 4: „**Kristus je dar Otcovy lásky a cesta k němu. On je pravda, do které nás uvádí Duch Svatý.**“

Nemáme čas rozvinout to, co konkrétně tato trinitární spiritualita u sv. Františka znamená, volání k úplnému odevzdání sebe sama.

SPIRITUALITA KONFORMACE S JEŽÍŠEM

Svatý František neomezoval **následování Krista** na některé aspekty svého života. Snažil se poznat a **žít Krista v Jeho plnosti**, následoval všechny aspekty Jeho života, přizpůsoboval se mu milostí k bodu, kdy byl považován za *druhého Krista*.

František byl opravdovým milovníkem Ježíše, který si přál „*nade všechno mít Ducha Páně a Jeho svaté*

⁶ Popsáno v Christifideles Laici

⁷ Jan Pavel II. k CIOFS 22 11 2002

⁸ V textu naší řehole je 16x jméno **Otec**, 32x **Syn** nebo Ježíš nebo Kristus, 7x **Duch Svatý**, a protože jsme dětmi našeho stejného a jediného Otce, 17x **bratří** nebo bratr nebo bratrství

konání“ (2R 10, 8). To, co se stalo v La Verně, kde přijímá stigmata, ukazuje, do jaké míry se připodobnil k chudému a ukřižovanému Ježíši. S Pavlem mohl opravdu říci: „*Pro mě život je Kristus*“ (Fil 1:21). Pokud se zbaví všeho a vybere si chudobu, pak důvodem pro to všechno je Ježíš a pouze Ježíš. Ježíš je jeho všechno: a to mu stačí!⁹ Toto je naše „spiritualita“.

22. června 1967 Svatý Pavel VI. definoval autentickou podstatu františkánského charismatu:

„Podstatou františkánské spirituality je ... Kristus. Kristus je ústředním bodem této spirituality. Měli bychom říci pouze Kristus“.

To je **srdce naší řehole.**

KAJÍCÍ SPIRITUALITA (STÁLÉ KONVERZE)

„Bratři a sestry kajícíci...at' naprostou a dokonalou vnitřní proměnou uvádějí svůj způsob myšlení a jednání do souladu s Kristem. [Tuto proměnu], kterou samo evangelium nazývá obrácením“ (článek 7). František nás dnes zve – v tuto chvíli, nyní - na **cestu obrácení**. „*Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe*“ řekl Ježíš. Obětování počátku a organizování našeho života zcela soustředěného na sebe samého, popírání sebe samého, je cestou **přizpůsobení se Ježíši** skrze **pevný závazek života** a trvalého obrácení **k Němu**: „*On se nám vydal do krajnosti*“¹⁰. A to **až po „proměnění se“ v Něho**, aby Ježíš v nás žil a na konci cesty jsme poznali se Svatým Pavlem a Svatým Františkem „*Nežiji už já, ale Kristus žije ve mně. Život, který nyní žiji v těle, žiji vírou v Syna Božího, který mě miloval a za mě se vydal*“ (Gal 2,20). A jak můžeme na tuto lásku reagovat, ne-li přijetím ukřižovaného Ježíše?

Prolog řehole nám odhaluje skutečnou spiritualitu svatého Františka, hmotnou spiritualitu kajících: v okamžiku, kdy zapomenete, milujete, vytrváte, stanete se **synem** Otce, stanete se **manželem**, stanete se **bratrem**, stanete se **matkou**, je to život **tak velké intimity!**

To je klíč k přečtení zbytku řehole... **Počínaje tímto klíčem** jsou všechny ostatní věci prostě **dílem, plody pokání**: nositeli míru atd.

„Přijímání Ducha Páně“ „*bez vlastnictví*“ začíná právě z uznání této cesty, v níž Řehole naléhá, abychom následovali Krista, chudého a ukřižovaného, svědčili o něm i v obtížích a pronásledování, žili v Jeho vlastní dokonalé **poslušnosti Otcově vůli**, která chce, abychom všichni byli vykoupeni (Řehole 4, 5, 6, 7, 8, **10**, 11; GGCC 9, 10, 11, 12). Toto je nejdůležitější aspekt kající spirituality řehole: trvalé obrácení, radikální vnitřní změna, naprostá důvěra v činnost Ducha svatého a pomoc svátosti smíření, která je skutečným způsobem posvěcení, privilegovaným znakem milosrdné lásky a zdroje milosti našeho Otce (článek 7).

To vše, napsané v Řeholi, kterou jsme vyznali, je náročná cesta, odpovídající na Ježíšovu ukřižovanou lásku. Nemůžeme se omezit na pouhé intelektuální dodržování obsahu řehole, musíme přejít k jeho konkrétnímu provedení. **Od evangelia** - to znamená od Ježíše **k životu a od života k evangeliu**. Zde vstupuje do hry pravost našeho povolání a náš závazek.

SPIRITUALITA SPOLEČENSTVÍ

Řehole je hluboce církevní, postupující silnou spiritualitou společenství, v návaznosti na **církevní společenství** znovuobjevené Druhým vatikánským koncilem, a představené papežem Janem Pavlem II. v apoštolském dopise Novo Millennio Ineunte (čl.43).

Spiritualita společenství je také vyjádřena v článku 6, kde je profese zdůrazňována jako plodný křest, který nás hlouběji spojuje s **Církevní nevěstou** Kristovou a Božím lidem a s jejím evangelizačním posláním v plném společenství s papežem, biskupy a kněžími *v důvěryhodném a otevřeném dialogu o apoštolské tvořivosti* (čl. 6).

⁹ Benedikt XVI., 17. června 2007

¹⁰ Dopis celému řádu 27-28

Cestou je společenství a jednota s Ježíšem „*Pokud zůstanete ve mně a já ve vás*“ (Jan 15, 5), s Ježíšem **žijícím a konajícím v konkrétních brátrách a sestřích** (článek 5), zejména v nejmladších (čl. 13), ve slovech Písma, v církvi – Kristově Těle (čl.6), v liturgii a v ostatních způsobách v **Eucharistickém společenství**. Eucharistická spiritualita znamená, že přijímám tělo Kristovo: žiji skrze něj, v něm a s ním, ale nejen s Ním, ale i s mými bratry, protože, pokud dostaneme stejný chléb, sjednotíme se v bratrství, protože *Kristus je prvorozený z mnoha bratří* (Řím 8,19).

Řád je rozdělen na bratrská společenství a je - par excellence a podle definice - řádem bratří a sester. Spiritualita společenství je zřejmá od prvního článku „*v živém vzájemném společenství*“ do posledního článku řehole „*jako konkrétní znamení společenství a spoluodpovědnosti*“. Bratrská společenství se musí stát „školou“ společenství (čl. 24), kde se učí žití spirituality společenství a stávají se svědky **ve světě** (článek 13).

MISIJNÍ SPIRITUALITA

Bůh inspiroval Františka, aby přijal utvoření **trojí rodiny**, která zahrnovala **všechny členy Božího lidu, muže, ženy, laiky, řeholníky, kněze**, aby tam byli lidé, kteří se plně připodobnili Kristu, *v každé podobě života*, aby o Něm mohli **naplno svědčit** v celém světě, aby **uzdravovali církve**. První článek řehole OFS nám nabízí potvrzení.

Naše poslání následovat Krista ve stopách svatého Františka je totožné: různými způsoby a formami, ale v životodárném spojení mezi sebou vydáváme svědectví o Kristu ve všech končinách světa díky naší sekularitě.

Články kapitoly II řehole (čl. 4 - čl. 19) nám říkají, jak žít podle dynamiky evangelia, aby žilo Slovo evangelia. Na začátku (článek 4) je **spojení s Ježíšem**, který je inspirátorem a středem našeho života s Bohem a s našimi bratry a sestrami. Nakonec (článek 19) je to smysl života na zemi, žít v Ježíši Synu: **poslání ve**

světě (mír, jednota) a věčný život („definitivní setkání s Otcem“). Být synem (dcerou) Otce v Synu a bratry (sestrami) v Ježíši, v lásce církve, **k slávě Boží a ke spasení světa**.

Odkud pochází naše poslání sloužit církvi a světu? Z „bytí“: „*Věrnost vlastnímu františkánskému a sekulárnímu charismatu a svědectví upřímného a otevřeného bratrství jsou jejich základní službou církvi, která je společenstvím lásky. Ať je jako takové charakterizuje jejich »bytí«, z něhož pramení jejich poslání.*“ (GK. čl. 100.3).

KONTEMPLATIVNÍ SPIRITUALITA

Řehole (čl. 8) nás hluboce vybízí, abychom se *modlili a rozjímali o zdroji našeho vlastního bytí a o našem jednání*, dokonce nám dává Ježíše jako vzor: protože *Ježíš byl opravdovým ctitelem Otce ...* (čl. 1). „Ať bratři a sestry milují synovské setkání s Bohem a »učiní modlitbu a kontemplaci středem své existence i činnosti«. Ať se snaží objevit přítomnost Otce ve svém srdci, v přírodě i v dějinách lidstva, v nichž se naplňuje jeho plán spásy. Kontemplace tohoto tajemství je připraví ke spolupráci na tomto díle lásky.“ (GK čl. 12.3). Není to triviální záležitost! ... ačkoli je **kontemplativní dimenze** často podceňována.

„*Nevíte, že jste chrámem Božím a že Duch Boží žije ve vás?*“ (1Kol 3, 16). Rozjímání je skutečný dialog s Bohem, který čeká jen na bezpodmínečnou dostupnost srdce svého stvoření, které miluje nevýslovným způsobem: **setkání Nestvořené Lásky se stvořenou láskou**.

MARIÁNSKÁ SPIRITUALITA

Končíme s Nejsvětější Marií. Ona, Matka Boží, Panna tvořící Církev, dcera Otce, matka Syna, manželka Duchu svatého¹¹, ochránkyně a obhájkyne františkánské rodiny, je dokonalým modelem naslouchání, bezpodmínečné víry, otevřenosti Boží lásce, generovaná vtělená láska!

Článek 9 nás vyzývá, abychom svědčili o **naší vroucí lásce** k ní, s napodobením **její bezpodmínečné otevřenosti** a praktikováním důvěrné a soustředěné modlitby.

Blahoslavená Maria, sladká Matko, zůstaň s námi a modli se za nás!

Ještě by bylo mnoho co říci ...

Před ukončením **poděkujme Bohu za dar papeže Františka**, který ve svém bytí a konání, slovy a činy, svědčí o františkánské spiritualitě, prvního papeže v historii, který si vzal jméno svatého Františka! Je to znamení doby.¹²

Abychom mohli hlouběji studovat spiritualitu řehole, můžeme si přečíst projevy papežů na místě: http://www.vatican.va/holy_father/index_it.htm například: Pius XII 1. července 1956; Pavel VI 19. května 1971, Jan Pavel II 27. září 1982, 19. června 1986, 14. června 1988, 22. listopadu, 2002. A jak navrhuje papež František: znovu si přečtěte koncilní dokumenty.

Ale Řehole je krásnější než komentáře k ní: studujme ji tedy přímo jejími slovy!

Řím, 24. března 2019

Michèle Altmeyerová OFS

(Překlad: Markéta Terezie Kubešová)

¹¹ Antifona z hodinek o Umučení Páně

¹² "(...) v dubnu 1976 si vzpomínám, že jsem řekl, že jsem uvedl konferenci: Musíme se tolik modlit, abychom získali Františka naší doby. Možná ne jednoho, možná mnoho. Žijeme ve věku, ve kterém nám Vatikánský koncil odhalil široký rozměr Božího lidu. Možná proto v dnešních našich demokratických dobách je pro Františka nezbytné stát se profilem nás všech (...)“ (Jan Pavel II. pro menší bratry „Bernardiny“, 11. února 2003)